



# Dokument nr. 8:43

(2006-2007)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene May-Helen Molvær Grimstad, Dagrun Eriksen og Ingebrigt S. Sørfonn

## Representantforslag fra stortingsrepresentantene May-Helen Molvær Grimstad, Dagrun Eriksen og Ingebrigt S. Sørfonn om tiltak for å unngå omgåelse av åpningstidsbestemmelsene i lov om helligdager og helligdagsfred

Til Stortinget

### BAKGRUNN

Den nye § 5 i lov om helligdager og helligdagsfred som ble vedtatt i 2003, fastslår i første ledd at faste utsalgssteder som selger varer til forbrukere, skal holde stengt på søndager. På jul-, påske- og pinseaften skal de stenge senest kl. 16.00. I henhold til tredje ledd er faste utsalgssteder gitt anledning til å kunne holde åpent mellom kl. 14.00 og 20.00 de tre siste søndagene før julaften.

Revidering av loven førte til en endring i unntaksbestemmelsen om salg av blomster og planter på søndager. Endringen var fra "salg av blomster og planter", slik det hadde stått i den gamle loven, lov 26. april 1985 nr. 20, om åpningstid for utsalgssteder, til "utsalgssteder som i det vesentlige selger blomster, planter og andre hageartikler". Departementet mente det var en videreføring av unntaket fra den tidligere åpningstidslov, men endringen i ordlyden har medført at det har blitt åpnet for et noe videre omfang av unntaket, bl.a. ved at "andre hageartikler" kom inn i tillegg til blomster og planter. Departementets intensjoner var at endringen ble gjort for å få bedre samsvar med det praktiske behovet, og begrunnet unntaket i at salg av artikler til hagebruk ofte foregår på tidspunkt hvor folk flest har fri, for eksempel i helgene når folk gjerne holder på med hagearbeid.

De siste årene har enkelte kjeder og butikker holdt sine mange og store utsalgssteder åpent syv dager i

uken året rundt - bortsett fra fire helligdager i året (1. nyttårsdag, 17. mai, 1. og 2. juledag). Disse aktørene definerer sine utsalgssteder som plantevarehus, og likestiller seg med hensyn til åpningstider med gartnerier og hagesentre som selger blomster, planter og andre hageartikler - og som således er unntatt fra åpningstidsbestemmelsene.

I realiteten har disse utsalgsstedene et vareutvalg som går langt utover det å selge planter og blomster. De fleste av disse varehusene og butikkene konkurrerer med jernvarebutikker, byggevareutsalg, gaveutsalg, vanlige blomsterhandlere og andre tradisjonelle gartnerier. De har til og med et utvalg av elektronikkvarer.

Det kan være grunn til å minne om det som var intensjonen bak disse unntakene, ikke minst at det var snakk om utsalgssteder med en begrenset omsetning av varer. Sammenligner en i dag omfanget av varer og vareutvalg i for eksempel Plantasjen med omfanget av varer og vareomsetning i de øvrige utsalgsstedene unntatt fra hovedbestemmelsen, må det være all grunn til å reise spørsmål om praktiseringen av denne unntaksbestemmelsen er i samsvar med intensjonen.

Dagens lovtekst har skapt usikkerhet om hvilke åpningstidsbestemmelser som gjelder. I utgangspunktet ble loven revidert på dette punktet fordi den skulle tilpasses mer moderne tider. Resultatet er at flere virksomheter nå designer butikker etter lovens unntaksbestemmelser for å kunne holde åpent på søndager.

I lovteksten brukes formuleringen "utsalgssteder som i det vesentlige selger blomster, planter og andre hageartikler". Hva som menes med "i det vesentlige", tolkes ulikt av ulike aktører i markedet. Dette har gjort at begrepet har blitt utvannet, og blomster og planter er i flere utsalgssteder bare en liten del av vareutvalget. Det er også uklart hva som er "grensen" for andre hageartikler. Det kan muligens argumente-

res for at en hytte er en hageartikkel, selv om dette ikke er en vanlig oppfatning. Denne delen av lovteksten fører til at man i stor grad kan utvide vareutvalget og argumentere for at det er såkalt andre hageartikler.

I løpet av det siste året har Handel og Kontor i Norge anmeldt flere utsalgssteder for brudd på bestemmelsene i § 5 i lov om helligdager og helligdagsfred. De anmeldte virksomheter har etter forbundets mening holdt sine utsalgssteder åpne i strid med lovbestemmelsene. Så langt har alle anmeldelsene ført til henleggelse, da politiet mener det er vanskelig å prioritere slike saker. Dette fører til at faste utsalgssteder kan holde åpent på søndager og helligdager uten at dette får konsekvenser for virksomhetene.

En utvikling med stadig flere utsalgssteder som holder åpent på søndager og helligdager, vil føre til et sterkere press i arbeidsmarkedet og overfor de ansatte som jobber. I dag har de fleste ansatte i butikk fri på søndager og helligdager. Dette gir de butikkansatte faste fridager slik de fleste andre yrkesaktive har i dag. Dette hensynet er ivaretatt for andre bransjer i helligdagsfredloven, men unntaket i § 5 har åpnet for at hagesentre, som vanligvis er sesongrelatert, kan ha åpent på søndager og helligdager året rundt. Utviklingen fører til at stadig flere må ofre søndager og helligdager som fridager for å være på jobb.

Utviklingen av de nye "hagesentrene" har ført til en bransjeglidning. De store varehusene, for eksempel Plantasjen, fremstår som små kjøpesentre og har et vareutvalg som strekker seg svært vidt, eksempelvis fra hytter til gaveartikler. Denne utviklingen har ført til at slike utsalgssteder ikke bare konkurrerer med de tradisjonelle gartneriene, men også med bu-

tikker som selger gaveartikler, møbler, byggevarer, elektrovarer og jernvarer. Utsalgssteder i disse bransjene har ikke mulighet til å ha åpent på søndager, noe som dermed fører til en skjev konkurranse. De utsalgsstedene som på bakgrunn av hagesenterdefinisjonen holder åpent på søndager og helligdager, får dermed et konkurransefortrinn som gjør at utsalgssteder som de konkurrerer med, taper markedsandeler.

## KONKLUSJON

På denne bakgrunn mener forslagsstillerne at Regjeringen må komme med en forskrift som tydeliggjør intensjonene med loven. En slik forskrift vil kunne forhindre en utvikling som på sikt vil føre til at stadig flere aktører vil holde åpent på søndager. Forskriften bør også hindre den uheldige konkurransevidningen dagens lov har skapt. Regjeringen bør også vurdere ulike sanksjonsmuligheter overfor virksomheter som åpenbart bryter med bestemmelsene i loven.

## FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen gjennom forskrift hindre omgåelse av åpningstidsbestemmelsene i lov om helligdager og helligdagsfred.

22. februar 2007